

УДК 621.326

Брикса В. – ст.гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Науковий керівник: д.т.н., професор Гевко І.Б.

Brix V.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

STAGES OF DEVELOPMENT OF OPERATING MANAGEMENT

Supervisor: Iv.B. Nevko Dr., Prof.

До 60-х років минулого століття операційний менеджмент називався виробничим і його доктрини поширювались лише на виробничу сферу. Але у зв'язку із значною автоматизацією виробничих процесів у цих роках в розвинутих країнах світу значна кількість працівників була вивільнена з технологічних процесів різних виробництв, і вони перейшли працювати у сферу обслуговування, яка почала стрімко розвиватися. Тому доктрини виробничого менеджменту трансформувалися з врахуванням специфіки сфери обслуговування і виробничий менеджмент отримав назву операційний менеджмент, або менеджмент операцій. Відповідно термін управління виробництвом на сьогодні часто застосовується до широкого спектру дій і ситуацій поза виробництвом: у сфері послуг, охороні здоров'я, громадському харчуванні, індустрії розваг і відпочинку, у банківській справі, туризмі, готельному господарстві, торгівлі, транспорті. Інакше кажучи, управління виробництвом - це управління об'єктами чи процесами, що роблять товари чи надають послуги. А операційний менеджмент - це цілеспрямована діяльність з керування операціями придбання потрібних ресурсів, їхньої трансформації в готовий продукт (послугу) з поставкою останнього (останніх) на ринок для задоволення потреб споживачів.

До етапів створення операційного менеджменту відносять поділ праці, який у 1776 році описав Адам Сміт при створенні перших відділів праці на фабриках та заводах в Англії. Хоча перший розподіл праці започаткувався і практикувався значно раніше в древніх цивілізаціях (древній Китай, древня Греція тощо). Другим етапом розвитку операційного менеджменту вважають стандартизацію. Елі Уїтні в 1800 році реалізував принцип взаємозамінності деталей при виробництві 10 тисяч мушкетів, що було замовлено урядом США. Хоча стандартизація вперше була використана у древньому Китаї при виготовленні арбалетів та середньовічній Венеції при виготовленні керма кораблів. Індустріальна революція, яка призвела до заміни праці людини на працю машини, була третім вагомим етапом розвитку виробництва і операційного менеджменту. Нормування робіт запропоноване і обґрунтоване Фредеріком Тейлором стало наступним етапом, а створення потокового виробництва за допомогою конвеєрних ліній у 1913 році Генрі Форд і Чарльз Соренсон було наступним етапом. Інші етапи розвитку операційного менеджменту пов'язані з розробкою та вдосконаленням систем та методів управління якістю продукції, управління матеріально-технічного постачання, автоматизації та комп'ютеризації процесів виробництва товарів і надання послуг та інше.

Література:

1. Гевко І.Б. Операційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 228с.